

TRÁCH NHIỆM THẦY ĐỐI VỚI ĐỆ TỬ

Hòa thượng, A-xà-lê nên dạy bảo đệ tử đồng hành, đệ tử y chỉ. Phương pháp dạy dỗ là:

1. Họ không thanh tịnh nên ngăn cản.
2. Khuyên đừng đến những nơi không nên đến.
3. Họ bị yết-ma phải giúp đỡ.
4. Họ sinh tà kiến, mình phải giải tỏa, hay nhờ người giải tỏa.
5. Tự mình xuất tội, hay nhờ người xuất tội.
6. Khi họ bệnh, tự mình hoặc nhờ người chăm sóc.
7. Khi họ gặp nạn, tự mình hoặc nhờ người giải cứu.
8. Khi họ gặp nạn vua, giặc, mình phải hóa giải.

1. *Khi đệ tử không thanh tịnh, nên ngăn cản:* Khi đệ tử phạm các giới nhỏ như: ăn riêng chúng, ăn nhiều chỗ, ở cùng nhà với phụ nữ, ngủ chung với người chưa thọ cụ túc quá ba đêm, làm tổn hại cỏ tươi, ăn trái cây không thanh tịnh, thì nên dạy: “Ông đừng làm như thế”.

Nếu đệ tử nói: “Thưa Hòa thượng, A-xà-lê, con sẽ không làm nữa”, thì tốt.

Nếu họ nói: “Hòa thượng, A-xà-lê hãy tự dạy mình, chứ dạy người khác làm gì!”, thì nên bảo người coi việc giường nệm lấy lại giường nệm, bảo người coi việc ăn uống cắt đứt phần ăn.

Nếu người đó hung ác, dựa vào thế lực của nhà vua, của đại thần, có thể gây ra rắc rối, thì hoặc là chính Hòa thượng nên lánh đi nơi khác, hoặc là thầy y chỉ nên mang theo y bát ra khỏi cương giới ngủ một đêm rồi trở về, như vậy tức là cắt đứt sự y chỉ.

Nếu đệ tử sống chung, đệ tử y chỉ có những hành vi bất tịnh mà Hòa thượng, A-xà-lê không dạy bảo thì phạm tội Việt-tỳ-ni. Đó gọi là nên ngăn ngừa những hành vi bất tịnh.

2. *(Ngăn đệ tử đến) Những nơi không nên đến:* Như nhà của đồng nữ lớn tuổi, nhà quả phụ, nơi cờ bạc, chỗ quán rượu, Tỳ-kheo-ni có tiếng xấu, Sa-di ni có tiếng xấu. Nếu đệ tử lui tới những nơi ấy thì Hòa thượng, A-xà-lê nên bảo họ đừng tới lui những chỗ ấy, vì đó là nơi không nên đến gần.

Nếu họ vâng lời thì tốt, cho đến ra khỏi cương giới ngủ một đêm rồi trở về, tức là cắt đứt sự y chỉ.

Nếu đệ tử sống chung, đệ tử y chỉ lui tới những nơi không nên đến mà không dạy dỗ, thì phạm tội Việt-tỳ-ni. Đó gọi là những nơi không nên đến.

3. *(Giúp đỡ khi đệ tử) Bị yết-ma:* Nếu trường hợp đệ tử bị Tăng xử đoán làm các pháp yết-ma hàng phục, không cùng nói chuyện, phát hỷ, tấn xuất; hoặc đệ tử phạm một trong ba kiến chấp là hủy báng kinh điển, ác kiến, biên kiến; hoặc bị yết-ma cử tội vì khuyên can mà không

bỏ lỗi, thì Hòa thượng, A-xà-lê nên vì đệ tử xin lỗi mọi người:

- Thưa các Trưởng lão! Kể này trước đây có ác kiến, bây giờ đã bỏ, tùy thuận vâng lời. Kể phạm phu ngu si làm sao khỏi lầm lỗi! Đưa nhỏ mới học muộn màng này quả thực có lỗi đó. Từ nay tôi sẽ dạy bảo để y không tái phạm nữa.

Sau khi đã làm cho tâm ý của đại chúng vui vẻ, hãy xin Tăng giải pháp yết-ma. Nếu đệ tử cùng sống chung, đệ tử y chỉ bị Tăng làm yết-ma mà thầy không giải tỏa cho họ thì phạm tội Việt-tỳ-ni. Đó gọi là đệ tử bị làm yết-ma.

4. *Khi ác tà kiến sinh khởi tự mình hoặc nhờ người hóa giải:* Nếu đệ tử có những kiến chấp như hủy báng kinh điển, hoặc ác tà kiến, hoặc biên kiến thì Hòa thượng, A-xà-lê nên dạy:

- Ông đừng sinh khởi kiến giải như thế. Đó là việc ác, sẽ rơi vào đường ác, đọa xuống địa ngục chịu khổ lâu dài.

Nếu dạy bảo y các điều như vậy mà y bỏ thì tốt, nếu không bỏ thì nên nhờ người quen biết với y như sau: “Xin Trưởng lão hãy khuyên người ấy từ bỏ ác kiến”. Nếu không tự mình hoặc nhờ người hóa giải thì phạm tội Việt-tỳ-ni. Đó gọi là đệ tử có ác kiến, tự mình hoặc nhờ người hóa giải.

5. *Tự mình xuất tội hoặc nhờ người xuất tội:* Nếu đệ tử phạm tội có thể sửa trị, như phạm tội Tăng-già-bà-thi-sa mà che giấu, thì nên tự mình cho pháp Ba-lợi-bà-sa.

Nếu y không che giấu, thì nên cho pháp Ma-na-đỏa. Cho đến phạm tội Việt-tỳ-ni, thì nên tự mình trị phạt.

Nếu mình không trị được thì nên nhờ người khác trị.

Nếu đệ tử cùng sống chung, đệ tử y chỉ phạm tội mà thầy không tự mình xuất tội, không nhờ người khác xuất tội cho họ thì phạm tội Việt-tỳ-ni. Đó gọi là tự mình hoặc nhờ người xuất tội.

6. *Khi đệ tử bệnh, tự mình hoặc nhờ người chăm sóc:* Nếu đệ tử bị bệnh thì tự mình phải săn sóc hoặc nhờ người khác săn sóc. Không được sai người khác săn sóc mà bản thân mình không quan tâm đến. Mỗi ngày nên đến thăm ba lần, và cổ vũ người nuôi bệnh: “Ông chớ nên uể oải, chăm sóc lẫn nhau là điều mà Phật rất khen ngợi”. Nếu đệ tử cùng sống chung, đệ tử y chỉ lâm bệnh mà thầy không trông nom thì phạm tội Việt-tỳ-ni. Đó gọi là đệ tử bị bệnh, tự mình hoặc sai người chăm sóc.

7. *Khi đệ tử lâm nạn, tự mình hoặc nhờ người đưa đi:* Nếu thân nhân của đệ tử muốn lôi kéo đệ tử trở về nhà, thì thầy nên bảo họ lánh đi xa, để hoàn thành công đức xuất gia, và nên tự mình đưa đi. Nếu vì già bệnh hoặc bận công việc của Tăng thì nên nhờ người khác đưa đi giúp.

Nếu không tự mình hoặc nhờ người đưa đi thì phạm tội Việt-tỳ-ni.

Đó gọi là khi gặp nạn, hoặc tự mình hoặc nhờ người đưa đi.

8. *Khi đệ tử gặp nạn vua, nạn giặc*: Nếu đệ tử bị vua bắt đi thì thầy không nên bỏ mặc như vậy mà phải ở bên ngoài thăm dò tin tức. Nếu nhà vua hỏi: “Ai là Hòa thượng, A-xà-lê?”, thì khi ấy nên đi vào.

Nếu sự việc bị hàm oan thì nên tìm người quen biết làm chứng. Nếu cần tiền của để theo đuổi công việc thì nên cho y bát. Nếu không có thì nên xin để cho. Nếu đệ tử bị giặc bắt đem bán nơi phương xa thì thầy nên tìm kiếm chuộc về. Nếu đệ tử bị nhà vua, bị bọn giặc bắt mà Hòa thượng, A-xà-lê không cứu chuộc thì phạm tội Việt-tỳ-ni.

Nếu Hòa thượng, A-xà-lê (gặp các trường hợp trên) thì đệ tử cộng trụ, đệ tử y chỉ cũng phải can gián như vậy. Nhưng không được nói thô lỗ như để dạy bảo, mà phải dùng lời nhã nhặn khuyên can Hòa thượng, A-xà-lê không nên làm việc đó.

Nếu thầy nói: “Ta sẽ không làm nữa”, thì tốt. Nếu Hòa thượng nói: “Im, im đi. Người không phải Hòa thượng, A-xà-lê của ta. Lẽ ra ta dạy bảo người mà người lại dạy bảo ta giống như vượt mắt tre ngược chiều, người chớ nói nữa”, thì nên bỏ đi xa.

Nếu đó là thầy y chỉ thì nên mang y bát ra ngoài cương giới ngủ qua một đêm rồi trở về y chỉ người khác.

Nếu thầy có thế lực thì nên bỏ đi xa.

Nếu không bỏ đi thì nên y chỉ người có đức độ. Nếu thầy đến những nơi không nên đến, hoặc bị yết-ma thì phải lo giúp đỡ.

Nếu thầy khởi ác kiến thì phải tự mình giải tỏa hoặc nhờ người giải tỏa; tự mình hay nhờ người xuất tội. Thầy bệnh hay không bệnh đều phải cung cấp.

Nếu thầy gặp nạn thì nên đưa đi.

Nếu bị vua, giặc bắt thì phải theo cứu giúp. Nếu đệ tử cộng trụ, đệ tử y chỉ thấy thầy phạm những giới nhỏ mà không can gián, cho đến bị vua, giặc bắt mà không theo cứu giúp thì phạm tội Việt-tỳ-ni.
